

27-07-1998

BESTUUR VAN DE MAATSCHAPPELIJKE
INTEGRATIE

BESTUURSDIRECTIE VAN HET
MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

Juridische en Studiedienst

Aan de dames en heren
Voorzit(s)ters van de openbare centra
voor maatschappelijk welzijn

Ons kenmerk
JUR.STU/A016/4

**Betreft : referentieadres voor daklozen : bijkomende toelichtingen in aanvulling op de
omzendbrief van 21 maart 1997.**

Mevrouw de Voorzitster,
Mijnheer de Voorzitter,

Overeenkomstig artikel 1, § 2, vijfde lid, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen¹ kunnen personen die bij gebrek aan voldoende bestaansmiddelen geen verblijfplaats hebben of meer hebben en die bij gebrek aan inschrijving in de bevolkingsregisters geen maatschappelijke dienstverlening kunnen genieten van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of om het even welk ander sociaal voordeel, ingeschreven worden op het adres van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar zij gewoonlijk verblijven.

In het Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 21 februari 1997 ter uitvoering van artikel 1, § 2, van de bovenvermelde wet van 19 juli 1991², wordt duidelijk aangegeven dat bovenvermelde wet het referentieadres bij een natuurlijk persoon als principe stelt. Daarnaast echter wordt in een aantal afwijkingen voorzien, ondermeer voor dakloze personen die onder bepaalde voorwaarden kunnen ingeschreven worden op het adres van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

¹ gewijzigd door de wet van 24 januari 1997 tot wijziging van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 6 maart 1997.

² koninklijk besluit van 21 februari 1997 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 6 maart 1997.

Deze voorwaarden worden verder in de tekst verduidelijkt :

- over geen enkele inschrijving meer beschikken in het bevolkingsregister; met inschrijving wordt hier bedoeld zowel een reëel adres als een referentieadres bij een particulier;
- de maatschappelijke bijstand vragen in de zin van artikel 57 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn of het bestaansminimum waarin de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum voorziet.

Het gaat om situaties van personen die hierin verzeild zijn geraakt "wegens een gebrek aan voldoende bestaansmiddelen".

Wanneer er een inschrijving plaatsvindt bij het OCMW, wordt ze uitgebreid tot de gezinsleden van de persoon die erom gevraagd heeft.

In de praktijk blijken deze teksten tot verschillende interpretaties aanleiding te geven waardoor de dakloze die op de toepassing ervan aanspraak maakt, niet ingeschreven raakt en een aantal rechten ziet verdwijnen. Daarom is het wenselijk een aantal bepalingen te verduidelijken.

1. Sluit de mogelijkheid van het referentieadres bij het OCMW voor de dakloze de mogelijkheid uit om een referentieadres bij een particulier aan te vragen ?

Neen, de twee mogelijkheden blijven voor de dakloze openstaan. Een dakloze persoon die over onvoldoende bestaansmiddelen beschikt en die een natuurlijk persoon bereid vindt om als referentieadres op te treden, kan zich indien hij dit wenst op het adres van die persoon laten inschrijven onder de vorm van een referentieadres. De dakloze die geen particulier kent waar hij een referentieadres kan vestigen, mag zich, voorzover hij aan de hierboven beschreven voorwaarden voldoet, tot het OCMW wenden om daar het referentieadres te verkrijgen.

De dakloze is vrij in zijn keuze onder welke vorm hij een referentieadres neemt; het is niet zo dat een referentieadres bij een natuurlijk persoon voorrang geniet op een referentieadres bij een OCMW, dat deze laatste vorm met andere woorden pas mag aangegrepen worden nadat is gebleken dat de andere mogelijkheid zonder resultaat is gebleven.

2. Over welke bestaansmiddelen mogen de personen die een referentieadres bij het OCMW wensen te verkrijgen beschikken ?

De inschrijving op het adres van het OCMW is voorbehouden aan personen waarvan de bestaansmiddelen onvoldoende zijn. Dit betekent dat het zowel kan gaan om personen zonder bestaansmiddelen die een bestaansminimum aanvragen als om personen die over een inkomen beschikken dat echter ontoereikend is om hen in staat te stellen op dat ogenblik op eigen krachten een woning te betrekken en die daarom de hulp van het OCMW inroepen.

3. **Kan de vraag tot het verkrijgen van een referentieadres bij het OCMW beschouwd worden als het vragen van maatschappelijke dienstverlening in de zin van artikel 57 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ?**

De persoon die een referentieadres bij het OCMW wenst te verkrijgen, moet een hulpaanvraag formuleren. Dit kan een aanvraag van het bestaansminimum zijn doch ook een vraag om maatschappelijke dienstverlening in de zin van artikel 57 van de organieke wet van 8 juli 1976.

De vraag om maatschappelijke dienstverlening kan dus van materiële, sociale, medische of psychologische aard zijn. De verleende steun kan ook een preventief karakter hebben. Het aanvragen van een referentieadres teneinde te vermijden dat rechten op bijvoorbeeld sociale uitkeringen verloren gaan bij gebrek aan adres of om dergelijke rechten te verkrijgen, dient als preventieve hulp beschouwd te worden.

De vraag tot het verkrijgen van een referentieadres bij het OCMW, voorzover aan de overige voorwaarden is voldaan, dient beschouwd te worden als een vraag om maatschappelijke dienstverlening in de zin van artikel 57 van de organieke wet van 8 juli 1976.

Dit betekent dus dat daklozen die de hulp van het OCMW inroepen om te kunnen (blijven) genieten van het bestaansminimum of sociale rechten, andere dan het bestaansminimum (bijvoorbeeld werkloosheidsuitkering, gehandicapententoeelage, pensioen, ...) of deze te kunnen terugwinnen, in aanmerking komen voor het referentieadres bij het OCMW voorzover zij hierom vragen.

Het instellen van de mogelijkheid van een referentieadres bij het OCMW had duidelijk tot doel enerzijds om misbruiken te voorkomen, zoals bijvoorbeeld de verkoop van adressen, en anderzijds om te vermijden dat daklozen hun rechten zouden kwijtspelen. Het zou bijvoorbeeld absurd zijn dat een dakloos geworden werkloze die geen inschrijving in het bevolkingsregister meer heeft, eerst zijn recht op werkloosheidsuitkeringen zou moeten verliezen vooraleer aanspraak te kunnen maken op het referentieadres en het bestaansminimum om dan naderhand van daaruit opnieuw naar de werkloosheid begeleid te worden mits hij aan alle voorwaarden daartoe vereist, voldoet.

4. **Is het referentieadres van invloed op het bepalen van het toe te kennen bedrag aan sociale uitkeringen ?**

Wanneer een persoon is ingeschreven in het bevolkingsregister onder de vorm van een referentieadres moet er duidelijk aangegeven worden dat het gaat om een referentieadres. Dienvolgens kan het referentieadres nooit gelden als bewijs van samenwonen. Wanneer een dakloze onder de vorm van een referentieadres is ingeschreven op het adres van een natuurlijk persoon of van het OCMW, moet het OCMW dat het sociaal onderzoek voert, uitgaan van de gezinssamenstelling van de dakloze persoon. In het geval van een inschrijving bij een natuurlijk persoon mag dus zekerlijk geen rekening gehouden worden voor het bepalen van de gezinssamenstelling en/of het toe te kennen bedrag inzake bestaansminimum met de persoon of personen die op het adres zijn ingeschreven waar de dakloze zijn referentieadres heeft gevestigd.

5. **Wat indien een dakloze persoon die een referentieadres bij het OCMW wenst, nog over een inschrijving in het bevolkingsregister beschikt, die niet meer overeenstemt met een werkelijke verblijfplaats ?**

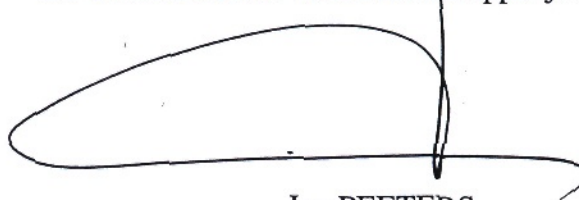
Een dakloze persoon die de hulp inroept van het OCMW kan maar ingeschreven worden onder de vorm van een referentieadres bij dat OCMW voor zover hij niet meer beschikt over een andere rechtsgeldige inschrijving in het bevolkingsregister. De afvoering van ambtswege moet een uitzondering blijven. Gemeentebesturen kunnen een persoon maar ambtshalve afvoeren uit hun registers bij beslissing van het College van burgemeester en schepenen, voor zover zij voldoende vastgesteld hebben dat deze personen niet tijdelijk afwezig zijn, niet opgesloten zijn in een strafinrichting en er bovendien geen andere hoofdverblijfplaats op het grondgebied van het Rijk kan bepaald worden. Dergelijke procedure kan, afhankelijk van de gemeente, enige tijd in beslag nemen. De wetgever heeft in deze vrij omslachtige procedure voorzien om de betekenis van een inschrijving in het bevolkingsregister niet uit te hollen.

Zolang de afvoering van ambtswege niet is doorgevoerd, kan een dakloze echter geen referentieadres bij het OCMW verkrijgen. Aldus loopt hij het risico bepaalde rechten te verliezen of er geen aanspraak op te kunnen maken.

Wanneer derhalve een dakloze persoon zich tot het OCMW richt met de vraag om een referentieadres bij het OCMW te verkrijgen, hij nog ingeschreven is in het bevolkingsregister van een gemeente en deze inschrijving niet overeenstemt met een werkelijke verblijfplaats, meen ik dat het aangewezen is dat het OCMW dat dergelijke vraag ontvangt, zich tot de gemeente van inschrijving richt met de uitdrukkelijke vraag om tot schrapping van deze inschrijving over te gaan. Dit gebeurt best per brief (of eventueel per telefax). Bij deze vraag wordt een beschrijving gevoegd van de verblijfssituatie van de dakloze persoon en alle elementen die aantonen dat hij in de gemeente van inschrijving geen belangen behouden heeft. Hiervoor kan ondermeer het document 1 (aanvraag om inschrijving als referentieadres bij het OCMW), gevoegd als bijlage bij mijn omzendbrief van 21 maart 1997, gebruikt worden.

De gemeente van inschrijving voert dan binnen acht werkdagen een onderzoek uit naar de hoofdverblijfplaats. Op basis van dit onderzoek kan het College van burgemeester en schepenen beslissen tot ambtshalve schrapping. Het deelt deze beslissing onverwijld mee aan de betrokken dakloze persoon via het OCMW van de gemeente dat de vraag tot schrapping heeft gesteld.

De Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie,

Jan PEETERS